

Sygn. akt VI Gz 237/16

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Beata Hass-Kloc**

Sędziowie: **SO Renata Bober**

SO Barbara Frankowska (spraw.)

Protokolant: **st. sekr. sądowy Małgorzata Zawilo**

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: **(...) SA w W.**

przeciwko: **T. D. i W. Z.**

o zapłatę

na skutek zażaleń powoda i pozwanych na pkt II postanowienia Sądu Rejonowego w Krośnie V Wydziału Gospodarczego z dnia 24 sierpnia 2016 r., sygn. akt V GC 365/16

postanawia:

1. zmienić pkt II zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że nie obciąża powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanych,
2. oddalić zażalenia pozwanych,
3. zasądzić solidarnie od pozwanych T. D. i W. Z. na rzecz powoda (...) SA w W. kwotę 330 zł (trzysta trzydzieści złotych) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2016r. Sąd Rejonowy w Krośnie umorzył postępowanie w sprawie (pkt I) i zasądził od powoda (...) SA w W. na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 2.434 tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

W uzasadnieniu Sąd podał, że powód skutecznie cofnął pozew w sprawie, co dało podstawę do umorzenia postępowania (pkt I).

Pełnomocnik pozwanych wniósł o zasądzenie kosztów postępowania.

Za stronę wygrywającą proces Sąd uznał pozwanych, dlatego zasądził na ich rzecz solidarnie koszty zastępstwa procesowego obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika w minimalnej stawce oraz uiszczoną opłatę skarbową w wysokości 34 zł.

Powyższe postanowienie w pkt II zaskarżyły obie strony procesu.

Powód w zażaleniu zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 203 § 2 k.p.c., wniósł o potraktowanie zażalenia jako oczywiście uzasadnione i w konsekwencji uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zwrot na podstawie art. 79 pkt 1e ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych całej opłaty sądowej w wysokości 30 zł oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym. W uzasadnieniu zażalenia powód wyjaśnił, że jego decyzja o cofnięciu pozwu była tylko i wyłącznie związana z twierdzeniami pozwanych zawartymi w pisemnej odpowiedzi na pozew i złożonymi wnioskami dowodowymi, z uwagi na przywołane tam okoliczności, nieznane wcześniej powodowi. Pozwani pomimo wezwania do zapłaty dochodzonej należności, pismem z dnia 5 listopada 2014r. - na etapie przedsądowym - nie ustosunkowali się w ogóle do żądań powoda i nie przedstawili okoliczności następnie powołanych w odpowiedzi na pozew pozostawiając wezwania bezskutecznymi. Wobec treści art. 299 k.s.h. powód nie ma przewidzieć wszelkich ewentualnych okoliczności ekskulacyjnych, które teoretycznie mogli przywołać pozwani i niejako wyprzedzić ich linię obrony. Dlatego wystąpienie z powództwem w dacie jego złożenia było oczywiście niezbędne do celowego dochodzenia istniejącej i oczywistej wierzytelności. Powód nie był stroną ani uczestnikiem postępowania wywołanego złożonym przez wierzyciela Skarb Państwa - (...) w K. - postępowania o ogłoszenie upadłości spółki (...) Sp. z o.o., której pozwani byli członkami organu reprezentacji. Tak więc pozwani dali swoim postępowaniem powodowi prawo do wytoczenia powództwa nie reagując na przedsądowe wezwanie do zapłaty. Każdy dbający o swoje zobowiązania otrzymując wezwanie do zapłaty tak znacznej kwoty, ustosunkowuje się do wezwania, a nie pozostawia je bezskutecznym.

Pozwani w odpowiedzi na zażalenie powoda wnieśli o jego oddalenie oraz zasądzenia na rzecz każdego z pozwanych kosztów postępowania zażaleniowego. W ocenie pozwanych powód nie wykazał wystąpienia szczególnych wyjątkowych okoliczności umożliwiających odstępstwo od zasady orzekania o kosztach procesu w przypadku cofnięcia pozwu wynikających z art. 203 § 2 k.p.c. Wbrew stanowisku powoda brak jest jakiegokolwiek przepisu zobowiązującego do udzielania odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, a zatem skoro pozwani nie udzielili odpowiedzi to w sposób konkludentny wskazali na bezzasadność roszczenia, z czym powód pewien się liczyć. O tym, że powód z takim ryzykiem liczył się świadczy fakt, że wzywał każdego z pozwanych do zapłaty znacznie wyższej kwoty (ponad 100 tys zł), a ostatecznie wniósł pozew o zasądzenie kwoty 10.000 zł, co oznacza że chciał zminimalizować ewentualne negatywne skutki w postaci konieczności zapłaty znacznych kosztów procesu stronie przeciwnej.

Natomiast w zażaleniu pozwani zaskarżyli w całości rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w sprawie zwarte pkt II postanowienia i zarzucili:

- naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie na rzecz pozwanych kosztów procesu w zaniżonej wysokości;

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 369 kc w związku z art. 367 § 1 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w zakresie obowiązku zwrotu przez powódkę kosztów procesu występuje solidarność wierzycieli (pozwanych).

Na tej podstawie pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od powódki i na rzecz każdego z pozwanych po 2417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a także kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu zażalenia pozwani wskazali, że ponieważ są współuczestnikami procesu, którzy oddzielnie ustanowili pełnomocnika w sprawie, to każdemu z nich należy się zwrot kosztów wynagrodzenia pełnomocnika, niezależnie od tego, że ustanowionym przez każdego z pozwanych pełnomocnikiem była ta sama osoba.

Ponadto pozwani są co najwyżej odpowiedzialni solidarnie, a nie uprawnieni solidarnie, co nie uzasadnia zastosowania art. 105 § 2 kpc do zasądzenia na ich rzecz kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie powoda, chociaż nie jest oczywiście uzasadnione, to jednak w całokształcie okoliczności sprawy zasługuje na uwzględnienie. Zgodzić się należy z powodem, że art. 203 § 2 kpc nie stanowi bezwzględnej zasady rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w sytuacji skutecznego cofnięcia pozwu przez powoda. Wg tego przepisu pozwany, w sytuacji cofnięcia pozwu poza rozprawą, ma prawo do złożenia wniosku o przyznanie kosztów. Jednak rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w razie cofnięcia pozwu powinno uwzględniać ogólne i szczególne reguły orzekania o kosztach procesu (tak teza 7 komentarza do art. 203 kpc M. M., stan pr. 1.09.2015r. Lex). To oznacza, że nie zawsze koszty te będą przyznane stronie pozwanej. W tej sprawie tak też postąpił Sąd Rejonowy, który ostatecznie zastosował art. 98 kpc jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przyjmując, że pozwanych należy uznać za wygrywających.

W ocenie Sądu Okręgowego powód zaś skutecznie zarzucił w zażaleniu, powtarzając swoją argumentację z pisma z dnia 12.08.2016r. cofającego pozew (k. 45), że w niniejszej sprawie zachodzi co najmniej podstawa do nieobciążania go kosztami zastępstwa procesowego pozwanych z tego względu, że pozwani na etapie przedprocesowym nie udzielili odpowiedzi na wezwanie do zapłaty z dnia 5 listopada 2014r. przez co nie dali powodowi szansy na zapoznanie się z okolicznościami później przytoczonymi w odpowiedziach na pozew. Specyfika regulacji stanowiącej podstawę prawną roszczenia, jaką jest odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania spółki z o.o. w trybie art. 299 ksh, nie pozwala wierzycielowi spółki w sposób miarodajny ocenić wstępnie zasadności powództwa, bo trudno antycypować okoliczności ekskulpacyjne wymienione w tym przepisie, na jakie mogą powołać się członkowie zarządu. Ostatecznie pozwani nie udzielając odpowiedzi na wezwanie do zapłaty dali powodowi powód do wytoczenia powództwa, które uznać należy za niezbędne i celowe do dochodzenia wierzytelności. Oczywiście zgodzić się należy z pozwanymi, że nie ma żadnego przepisu nakazującego udzielania odpowiedzi na wezwania do zapłaty na etapie przedsądowym. Jednakże w konkretnych okolicznościach faktycznych postępowanie przedsądowe może być podstawą rozważania czy w sprawie zachodzą przesłanki do zastosowania zasad słuszności przy rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów postępowania. Sąd Rejonowy uznał, że zastosowanie ma zasada podstawowa wyrażona w art. 98 kpc, wg której kosztami procesu należy obciążyć przegrywającego, czyli istotnie w tej sprawie powoda. Z takim stanowiskiem nie zgadza się Sąd Okręgowy. Należy bowiem mieć na uwadze, że powód wytaczając powództwo obowiązany jest wszechstronnie rozważyć czy przysługuje mu dochodzone roszczenie oraz od kogo i w jakiej wysokości może żądać jego zaspokojenia. Wezwanie do zapłaty miało służyć temu celowi i umożliwić powodowi podjęcie przemyślanej decyzji odnośnie skierowania powództwa o zapłatę do sądu w przypadku kwestionowania roszczenia przez pozwanych. Wbrew stanowisku pozwanych bezskuteczność wezwania wcale nie świadczyła w sposób konkludentny o bezzasadności roszczenia. Brak odpowiedzi raczej przemawiał właśnie za koniecznością wytoczenia powództwa, które było jedynym sposobem aby dochodzić spornej wierzytelności. Zaznaczyć należy, że pozwani w zarzutach do pozwu nie powoływali się na istnienie okoliczności, które powód na podstawie dostępnych mu źródeł mógł ustalić i które w sposób jednoznaczny wskazywały na bezzasadność roszczenia. Ustalenie zaś czy w okolicznościach danej sprawy zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”, o których mowa w art. 102 kpc należy do sądu rozstrzygającego o kosztach procesu. Nie są one ustawowo definiowane i określa je każdorazowo sąd orzekający. Chodzi nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu, ale również istniejące poza jego obszarem, czyli mogą się odnosić do okoliczności przedprocesowych. Przesłanką zastosowania zasad słuszności jest wystąpienie w sprawie wypadków szczególnie uzasadnionych, które powodują, że zasądzenie kosztów na rzecz wygrywającego przeciwnika w całości lub w części byłoby sprzeczne z powszechnym poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego (vide postanowienie SN z dnia 17.04.2013r. sygn. akt V CZ 132/12). W ocenie Sądu Okręgowego z takim szczególnie uzasadnionym przypadkiem mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie, bo powód wobec nieudzielenia przez pozwanych odpowiedzi na przedsądowe wezwanie do zapłaty nie mógł w sposób miarodajny ocenić zasadności roszczenia kierowanego wobec pozwanych nie mając wiedzy o okolicznościach ekskulpacyjnych przytoczonych dopiero po raz pierwszy w odpowiedziach na pozew. W takiej sytuacji nie było podstaw do obciążania powoda obowiązkiem zwrotu pozwanym kosztów procesu w zakresie poniesionych przez każdego z nich kosztów zastępstwa procesowego fachowego pełnomocnika (takie stanowisko także zajął Sąd Najwyższy w analogicznym stanie faktycznym w postanowieniu z dnia 4.07.1974r. sygn. akt I CZ 88/16, Lex).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uwzględnił zażalenie powoda i na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc zmienił zaskarżone postanowienie orzekając o kosztach postępowania za I instancję na mocy art. 102 kpc, jak w pkt 1 postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na mocy art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 kpc i § 2 pkt 3 oraz § 10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804), a na zasądzona kwotę składa się wpis od zażalenia w kwocie 30 zł oraz wynagrodzenie taryfowe pełnomocnika w kwocie 300 zł (pkt 3 postanowienia).

Odnosnie zaś zażalenia pozwanych mając na uwadze powyższe okazało się ono bezzasadne, chociaż oczywiście w sytuacji gdyby aktualne było rozliczenie kosztów postępowania wg zasady ogólnej (art. 98 kpc) nieprawidłowym byłoby zasądzenie na rzecz pozwanych kosztów postępowania solidarnie, tylko należałoby zasądzić każdemu z pozwanych oddzielnie kwotę wynagrodzenia pełnomocnika. Zasadny więc był zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego czyli art. 369 kc w zw. art. 367 kc, ale skoro w sprawie zachodziły postawy do zastosowania art. 102 kpc w rozstrzygnięciu o kosztach postępowania, to zażalenia pozwanych oddalono na mocy art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, o czym orzeczono w pkt 2 postanowienia.